

Waarneming van eene ontbinding der krijstalvogten, na den dood onderzocht in de oogen van zekere weduwe in ... Amsterdam / [Fredrik Buchner].

Contributors

Buchner, Fredrik.

Publication/Creation

Amsterdam : M. Schalekamp, 1801.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/c898ttmw>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Medicine
Ophthalmology

F

XI

$\frac{C}{18}$

F x1.c

18

W A A R N E M I N G
 V A N E E N E
 O N T B I N D I N G
 D E R
 C R I J S T A L V O G T E N ,

NA DEN DOOD ONDERZOGT IN DE
 OOGEN VAN ZEKERE

W E D U W E ,

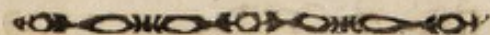
*In eene der Godshuizen der Stad Amsterdam
 Overleden.*

WAARBIJ GEVOEGD ZIJN EENIGE AAN-
 MERKINGEN OVER DEZELVE,

DOOR

F. B U C H N E R ,

OOGE EN STADS-BREUKMEESTER,
 TE AMSTERDAM.

Te AMSTERDAM, bij
 M. S C H A L E K A M P ,
 1 8 0 1.

W. A. R. I. N. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

O. N. T. A. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

C. R. I. S. T. A. L. V. O. O. T. I. N.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W. A. R. I. N. G.

W A A R N E M I N G

V A N E E N E

O N T B I N D I N G

D E R

C R I J S T A L V O G T E N .

Nu ruim tien jaaren geleden, opereerde ik, door de depressie, of neêrdrukking, aan eene zekere Vrouw, 70 jaaren oud, twee zilverglasige cataracten, met dit voor haar en mij zo aangenaam gevolg, dat zij met den twaalfden dag na de operatie reeds weêr de straat bezocht, alles zag, zelfs toen reeds, door behulp van een Blok-bril, een draad in een fijne naald stak; niet één toeval, zelfs niet de gewoone ontsteking, hadt zig naa dezelve vertoond.

A 2

Niet

Niet lange na deze bewerking gaf ik mijne Verhandeling in het licht, *over de voortreffelijkheid van de Operatie der Cataract, volgens de manier der Ouden, verbeterd door P. POTT*; en nam van toen af het besluit om deze Vrouw gade te slaan, ten einde gelegenheid te krijgen, bij haar afsterven, haare oogen, mij daar toe van haare zijde verlof geevende, na te zien, en dus de ontbinding der Cataracten door twee proeven nader te bevestigen, als ook den staat der Oogen, in dewelke deze Operatie gedaan was.

Ruim tien jaaren na de operatie stierf zij; en ik mogt in waarheid hoopen dat deze proeven, voldeeden dezelve aan mijne verwagting, juist die zijn zouden, die de uitmuntende DU PUI, in zijne *Verhandeling over de Ontbinding der verduisterde Lens-Crijstallina* (*), verlangde, als hij zegt: „wan-
„ neer eenmaal deze ontbinding des Crijstals
„ vogts, door meerdere Waarnemingen, als een
„ bevestigd leerstuk in de Geneeskunst zal
„ aangenomen zijn, de voordeelen dezer be-
„ wer-

(*) Zie Haarlemsche Maatschappij, het XXI. Deel pag. 85.

„ werking (de Depressie) geene bepleiting
 „ zullen nodig hebben, en de eenvoudigheid
 „ van deze wijs, met die, waarin de *Lens*
 „ weggenomen wordt, vergeleken, den stem-
 „ pel der waarheid hier op drukken zal,
 „ *simplex veri sigillum.*”

Ik zeg, zij stierf tien jaaren naa de operatie,
 in den hoogen ouderdom van een en tachtig
 jaaren, hebbende haar gezigt tot het laatste
 toe, door behulp van haare Bril, volkomen
 gehad.

Indien nu, dus redende ik, in dezen tijd
 van tien jaaren geene verandering op de zelf-
 standigheid der *Lens* ontdekt wierdt, zoude
 het zeker niet zeer ten voordeele van die
 denkwijis strekken, dat de Cataracten ver-
 smolten, verteerden, of hoe men die on-
 derstelde vernietiging ook noemen wil: want
 was deze in die genoemde tijd niet gebeurd,
 men zou dit dan in geene twintig en meer
 jaaren verwagten mogen: het is wel waar,
 dat deze Cataracten hadden kunnen zijn van
 de, doch zeldzaam voorkomende, been- of
 steenachtige, en dan hadt de proef niets kun-
 nen bewijzen; gelukkig dus dat zij waren
 van eene goede zelfstandigheid, geschikt voor
 oplossing of verteering; en dat zij ook niet

waren van die weeke soort, kaasgtige genaamd, die zig op de eerste aanraking verdeelen; welke soort zomtjds ook behoord tot de zogenaamde onrijpe Cataracten.

Brandende van verlangen, om, ter uitbreiding van onze kennis in dat deel der edele Heelkunst, te weten, wat 'er van de zaak zijn mogt, deed ik allerlei pogingen om mijn doel te bereiken; schier was door eene al te groote bedagtzaamheid mijn geheel oogmerk verijdeld; maar, door het tusschen komend verzoek van het Comité van Algemeen Welzijn dezer Stad aan de Bestuurers der Armen, om dit mijn voornemen ten nutte der Maatschappij behulpzaam te zijn, verkreeg ik toestemming tot het onderzoek.

Voor dat ik de Ontleedkundige Beschouwing begon, verzocht ik den Hoogleeraar G. VRO-
LIJK, mij in dit onderzoek te willen bijstaan, ten einde mijne ondervinding in dezen meerder credit te doen hebben.

Ik stelde den Hoogleeraar voor, deze twee zaaken te onderzoeken.

Vooreerst: Den staat der neêrgedrukte Cataracten na te zien, en wel

a. Wat

a. Wat de ontbinding of vernietiging betreft. En

b. Geheel of ten deele overgebleven zijnde, welke plaatsing zij hadden.

Ten anderen: Wat 'er zij, van het gevoelen, dat het indrukzel, het welk de *Lens* maakt in het *Humor Vitreus*, gelijk de Anatomia leert, bij het wegstrijken of na den grond van het oog brengen der Cataract, verdwijnd, door dat het veerkragtig glasvogt die plaats als inneemt of vervangt, en dus de *Lens* als het waare vergoed, het gezigt versterkt, en de weêroprijzing der neergedrukte Cataract in deszelfs oude zitplaats onmogelijk gemaakt wordt.

De Hoogleeraar keurde dit plan goed, en wij begonnen dus ons onderzoek.

Het eene Oog wierdt in deszelfs omtrek in de tweede kamer doorkliefd; deze dus in twee deelen gefneden *Bulbus*, moest ons van binnen de gehouden deelen van dat gedeelte van het Oog in zijn geheel doen zien.

Beide de halfronden van elkaar gelegd zijnde, zогten wij, maar vonden daar in noch

Cataract noch Cataracts gelijke; alleen een klein stip, dat wij moesten houden voor een nog onverteerd overblijfsel der *Lens*, kon onze aandacht niet ontglippen; voorts zaagen wij dat die *pet* of *kuil*, die door den *Lens* op het *Humor Vitreus* gemaakt wordt, verdwenen was, zo dat, als dezelve al niet hooger ware als de grondvlakte des glasvogts, ten minste zeker daar mede gelijk was; en eindelijk ontdekten wij dat dit stip, ook niet meer dan een stip, vast was aan of een geheel maakte met het glasvogt.

Gelijk nu deze Ontleedkundige Beschouwing van den agterkant geschied was, begonnen wij ons onderzoek van den voorkant op het andere Oog. De Heer vrolijk opende hetzelfde door een kruisfede over de *Cornea*; de lappen weg geknipt zijnde, vertoonde zig dus den *Iris* in haar geheel; en eene toevallige drukking van den *Bulbus* deedt voor den *Pupil* de melkwitte Cataract, die meer dan drievierden vernietigd was, voor het Oog komen; hetzelfde was niet in zijn geheele omtrek verminderd, maar vertoonde zig niet ongelijk aan een menschelijk vrugtje van de eerste wording; bij de onthouding der drukking verborg zig dezelve weêr, en de *Pupil* was

was en bleef zuiver; nu nam de Hoogleeraar ook voorzigtiglijk den *Iris* weg, en nu ver-
toonde zig het *Humor Vitreus*, zo als ook de
plaats waar de *Lens* of Cataract gezeten hadt,
en het bovengenoemde nog onverteerde deel
der Cataract, om welk laatste na te zien de-
ze Ontleeding aldus geschied was.

Dezelfde Waarneming hadden wij hier als
in het andere oog; de *pet* of *kuil* in het
glasvugt was weg, en 'er was ook hier, zo
al niet eene verhooging in de *Fovea*, ten
minste eene effene oppervlakte met deszelfs
randen, dus, gelijk in het andere Oog, die
aanzienelijke kuil was verwisseld voor een on-
gelijkvormige *Lens*, als ik mij dus mag uit-
drukken; het veerkrachtig glasvugt was door-
gepuilt en had dit veröorzaakt: bedriege ik
mij niet, is dit ook het geval geweest, het
welk de beroemde ACREL opgeeft (*), hij
vondt in eene door hem geöpereerde na den
dood, dat het *membrana Hyoloidea* eenig-
zins ongelijk was op de plaats van de *Fovea*
Crijstallina, maar helder.

Het mag derhalven uit deze Waarneming
voor

(*) Zie zijne Heelkundige Waarnemingen, pag. 77.

voor bewezen geächt worden, dat de verduisterde *Lenzen* of Cataracten, naa de depressie, door den tijd verminderen en eindelijk geheel verloren gaan.

Volgens mijn gemaakt bestek, moet ik nu, in de tweede plaats, nader onderzoeken, de plaatsing van dat overgebleeven gedeelte, het geen ik zo even zeide, als een geheel met het *Humor Vitreus* uit te maken, waar uit dus bij wettig gevolg kan bepaald worden, waar zig een *Lens* of Cataract naa de depressie onthouden moet.

Het is van vooren door de Ontleedkunst klaar, dat een *Lens* of Cataract op den grond van het Oog neergebragt, dat is gebragt tuschen de *Fovea* en het *Humor Vitreus*, en dus in die kleine tuschenruimte, welke *camera posterior*, agterste kamer, genaamd wordt, dat dezelve zig aldaar op de eene of andere wijze moet vast zetten; nimmer echter had ik mij kunnen verbeelden dat het geval dus zou bestaan, dat, gelijk ik zo even zeide de zaak gevonden te hebben, de neergebragte Cataract zig verëenigd hadt met het *Humor Vitreus*, door zig daar aan vast te hegten, en als een geheel met hetzelfde te worden.

De

De zaak is, naar mijne gedagten, dus; door het weg strijken der *Lens* uit zijn *capsa*, wordt deze met de *corona ciliaris* en *ligamenta ciliaria* natuurlijk verbrooken; de verscheuring geeft aan den nu ontkasten *Lens*, beiden, zo wel deze als de eerstgenoemde deelen, als raauw gemaakt, gelegenheid tot samenplakking en aanëengroeiing. De ervaren Heelmeester en Natuurkenner, weet de mogelijkheid en kent de verschijnzels van deze soort in de Heelkunst en het Groeiend rijk; op deze wijs ook verbeelde ik mij dat de *Lens* zig verëenigd, ja vast groeid, met het *Humor Vitreus*, op die plaats waar het zien geen hinder kan ontmoeten, en dus de *Lens* of *Cataract* door de *Pupil* niet kan ontdekt worden; zodanig was het in dit geval, en deze Vrouw had dus, gelijk allen gelukkig gedepriimeerden, ten vollen haar gezigt weêrom; ten vollen zeg ik, om te kennen te geven, dat al is de *Cataract* niet geheel weg voor het beschouwend oog, dit de ziening niet in zijn geheel belet, gelijk dit uit de *Gezigtkunde*, en ter bevestiging hiervan, uit mijne Waarneming, in mijne Verhandeling, pag. 47, blijkt.

Vergun mij, ter opheldering en bevestiging van

van het een en ander hier in te lasen, eene Waarneming van BRISSEAU (*). Om dezelve wel te verstaan, moet ik vooraf erinneren, dat men tot in het begin van deze Eeuw nog zeer verwarde begrippen hadt over het waare wezen des Cataracts; deze Waarneming toont dit ten duidelijste, maar ook dat men de waarheid hier wilde weten:

Een Man, vijf maanden vóór zijnen dood, door BRISSEAU geöpereerd van een Cataract op het linker Oog, en die nog een Cataract op het regter Oog hadt, welkers wezen men, door deze mede Ontleedkundig te onderzoeken, leerde kennen, is het voorwerp van deze Waarneming. Laat ik de woorden van BRISSEAU zelf afschrijven, „ Nous avons
 „ remarqué au travers de la cornee un espe-
 „ ce de nuages, tirant sur le blanc, qui
 „ occupoit pres de la moitié de la prunel-
 „ le; que, le dit oeil étant ouvert, on n'y
 „ a trouvé aucune membrane telle, qu'on la
 „ supposé, dans la Cataracte, ni d'autre Cris-
 „ tallin, que quelques portions d'icelui se-
 „ parées, représentant les nuages ci-dessus,
 „ les-

(*) *Traité de la Cataracte et du glaucome*, pag. 146.

„ lesquelles nous avons jugé par leur épais-
 „ seur et par leur situation a l'endroit du
 „ chaton de l'humeur Vitrée, être une partie
 „ du Cristallin même; que le reste, de ce
 „ Cristallin, qui avoit esté abbatu par l'é-
 „ guille dans l'opération, s'étoit tellement
 „ confondu dans tout le corps de la vitrée,
 „ que nous n'en avons pu trouve aucun
 „ vestige; quoique cette dite humeur Vitrée
 „ eut conservé assez de transparence, mais
 „ un peu jaunâtre.”

„ Wij hadden opgemerkt, dwars door de
 „ *Pupil* heen, eene soort van schaduw na
 „ het witte hellende, het welk bijna de helft
 „ der *Pupil* bezette; (het Oog) geöpend
 „ zijnde, wierdt hoegenaamd geen Vlies ont-
 „ dekt, (het geen men daar verwagten moest,
 „ om het heerschend gevoelen dat de Cata-
 „ racten allen Vliesen waren, met andere
 „ woorden, allen uit Vliesen bestonden) zo-
 „ danig als men in de Cataract ondersteld, noch
 „ eenig ander Cristallijn, (het welk al mede
 „ toen geloofd werdt, dat 'er nieuwe *Lensen*
 „ gebooren werden, tot welke gedagten eeni-
 „ ge grond is, gelijk nader zal blijken)
 „ maar eenige gedeeltens, die van hetzelfde
 „ waren afgescheiden, en die de straks ge-
 „ mel-

„ melde schaduw vertoonde , en welke wij
 „ om haare dikte en plaatzing aan de regte
 „ zijde van het Vlies van het Glasvogt oor-
 „ deelden een gedeelte van het Cristallijn
 „ zelf te zijn; dat het overige van dit Cris-
 „ tallijn in de operatie door de naald was
 „ afgescheiden , zig zodanig met het geheel
 „ van het Glasvogt verëenigd hadt, dat men
 „ daarvan geen het minste overblijfsel konde
 „ ontdekken, hebbende dit Glasvogt, ofschoon
 „ een weinig geelachtig , genoeg doorschij-
 „ nenheid behouden.”

Tot dus verre dit verhaal. Op pag. 150
 daar over, om de Aanmerkingen daar tegen
 gemaakt te wederleggen , of de zaaken nader
 te verklaaren , spreekende , behalven het zo
 even aangehaalde , dat dat afgescheiden gedeel-
 te zig zo verëenigd hadt dat men 'er geen
 overblijfsel van kon ontdekken, zegt hij hier,
 „ qu'ils ne faisoient plus , qu'un mê ne
 „ corps; ce qui est d'autant plus veritable,
 „ que cette derniere humeur s'est trouvée
 „ chngée de couleur; et de claire et trans-
 „ parente qu'elle devoit être naturellement,
 „ étoit devenue jaunâtre. Dat dat gedeelte
 „ op het *Humor Vitreus* met hetzelfde een
 „ lichaam uitmaakte, en dit is te meer waar,
 „ daar

„ daar dit Glasvogt bevonden is van couleur
 „ veranderd te zijn: deszelfs gewoone hel-
 „ derheid en doorzigtigheid, die het natuur-
 „ lijk eigen is, was geelachtig.” — Dit
 zal, uit het geen ik verder zeggen zal, opge-
 helderd worden; ik heb, om mij moeite te
 spaaren, met niet tweemaal dezelfde Waarne-
 ming af te schrijven, daarom dezelve hier ge-
 heel medegedeeld.

Een neergedrukte Cataract derhalven, plaatst
 zig op het *Humor Vitreus*, verëenigt zig
 daar mede, en, als dit geschied is, wordt zij
 nimmer weder het beletzel van zien (*).

Hier

(*) Vergun mij in het voorbijgaan hier eene
 Aanmerking in te lasfen, voor hun die de Depresie
 willen uitoeffenen. Wanneer men de *Lens* of Cataract
 verplaatst of neergebragt heeft, moet men (1) dezel-
 ve niet te fchielijk van onder de Naald los laaten,
 maar een kleine wijl nederhouden, ten einde zijne
 plaatsing bestendig zij; (2) zorg draagen, dat de
Capfa Lentis zeker geöpend zij, om toegang tot het
 Watervogt te geeven, op dat hetzelfde spoediger wer-
 ken kan op de Cataract, of door het indringend
 water in de *Capfa* dezelve neêrgehouden, en de
 verëeniging met het *Humor Vitreus* bespoedigd
 worde.

Hier mede zoude ik deze Waarneming kunnen besluiten ; maar daar mij onder het behandelen van deze stof verscheiden zaaken aangaande dezelve zijn voor den geest gekomen , kan ik die met veel voegzaamheid hier ter neder stellen.

Vooreerst wilde ik spreken over de wederoprijzing der Cataracten na de Depressie.

Ten tweeden, over derzelver ontbinding.

En *ten derden*, een en andere Aanmerking mede deelen , die bij de Ontleding der Oogen gemaakt zijn.

Wat het *eerste* betreft : De Cataracten die door de Depressie zijn weg gemaakt , rijzen zomtijds weder op. Zie daar, eene bedenking tegen deze manier van Opereeren, van kundigen en onkundigen gemaakt.

Ik heb in mijne Verhandeling , te vooren genoemd , zo ik meen, alle bedenkingen opgelost , en verwijze den Lezer derwaards ; doch voege hier nu bij, dat ik gesterkt ben in mijne gedagten, door mijne eigen ervaring en door die van anderen ; waarom ik, die de manier van Extractie welëer volgde , meer en meer overtuigd worde van de voortreffelijkheid van deze boven geene ; zo dat ik het daar voor houde, dat men, als de reden
over

over het vooroordeel ook hier zal zegevier-
 ren, de verbeterde manier van Depresfie, dat
 is: mijne manier, in navolging van P. POTT,
 de voorkeur zal hebben. Het is mij daarom
 in dezen bijzonder aangenaam, bezitter gewor-
 den te zijn van eene uitmuntende Disfertation
 van BRUNNER, *de Cataracta*, gefchreven te
Gottingen in 1787. In deze lezenswaardige
 Verhandeling vinde ik, pag. 62, na dat hij
 het vóór en tegen van de nieuwe met de
 tegenwoordig verbeterde oude manier heeft
 opgegeeven, dat van de 100 geëxtraheerde,

59 goed,

17 ten deele goed,

24 ongelukkig uitvallen,

en van de 100 gedeprimeerde,

79 goed,

21 ongelukkig uitvallen.

Uit deze meer gelukkige uitkomsten, echter,
 wil hij, des niet te min, dat men niet ge-
 heel ten nadeele der Extractie besluite, zeg-
 gende: dat elke bewerking haare voordeelen
 en nadeelen heeft. Ondertusfchen verwondere
 ik mij, bij hem te lezen, dat de meer
 gelukkige uitkomsten van de door de De-
 presfie herstelde lijders, te zoeken zij, in
 de mogelijkheid van het herhaalen der De-

B

pres-

presie , bij gelegenheid van de weder oprijzing des Cataracts ; want dat anderzins de Extractie het zoude winnen. — Ik zeg, ik ben verwonderd dit te leezen, daar hij pag. 42 zegt, dat van de vijftig maalen dit naauwelijs eens gebeurd , als het werk wel volbragt is ; en hoe dit ook zij, het publiek, — niet de man die de mode in de kunst of het vooroordeel volgt, — neeme deze mijne bedenking in aanmerking, dat het den lijder te doen is om ziende te worden, en met reden vraagt, onder welke methode heb ik de meeste kans (al stond alles gelijk in de beide manieren) om dit oogmerk te bereiken? Voeg hier bij, dat die zelfde BRUNNER, pag. 40, zegt, dat de weëroprijzing der Cataracten eerder aan eene onhandige manier van opereeren dan aan de operatie zelf, is toe te schrijven.

Maar, om tot de zaak te komen, het is ontegenzeggelijk, 'er zijn gevallen dat neergestreken Cataracten weder oprijzen, zelf die door de bekwaamste handen geöpereerd wierden; maar wanneer geschied dit, en welke is de soort, bij welke dit eer dan bij andere mogelijk is?

Wanneer geschied dit? Deze herplaatzing of wederinneming van den ouden zetel, als ik mij

mij dus mag uitdrukken , van den Cataract zal niet gemakkelijk geschieden , acht of tien dagen naa de Operatie , als deze na behooren verrigt is ; daar het uit deze Waarneming middagklaar blijkt , dat de Pet of Kuil verlooren gaat , en de bolronde vlakke van den *Lens* zig niet weder daar in plaatzen kan , en als zij oprijst , lange na de Operatie , door eene of andere sterke beweging aan het hoofd , of die op hetzelfde werken kan , zal zij zig wel voor den Oogappel , maar niet op deszelfs oude plaats vertoonen ; en vertoond zij zig hier , indien maar de *Capsa* gekliefd is of doorboord , het geen somtijds mislukt , wanneer de Depresie moet herhaald , en dit daarbij zekerer genomen worden ; en al is dit niet gebeurd , (zegt BRUNNER pag. 37) evenwel zal het , doch dan langzaamer , gaan , het zal verminderen , smelten of vernietigd worden door den tijd , gelijk ik mag onderstellen dat , wat de smelting of solutio betreft , door deze Waarneming zonder tegenspraak mag gerekend worden.

Maar het is der moeite wel waardig , met een woord hier aan te stippen , welke soort van Cataracten het zijn , die zomtijds weer op rijzen.

Het zijn dezulke die men veerkragtige Cataracten noemt, en deze doen dit naar mijne gedagten, door dat de ooghairwijze band, (*Zona Ciliaris*) als ook de *Capsa Lentis*, mogelijk te taai zijn, om door den Naald verscheurd te kunnen worden, en daarom ligtelijk haare oude plaats weder inneemen; ten dezen opzigte zegt PLENK, *de morbis oculorum*; „ Si Cataracta depressa illico iterum „ acu elevata reascendat, tentetur bis vel sexies „ depressio fortior. — Als de neergedrukte Staar „ schielijk weer op rijst, bij het opligten van „ den Naald, beproeve men de neerdruk- „ king sterker, andermaal, tot zelf zesmaalen.” Ik bediende mij dikwils van dezen raad, met een goed gevolg; zo dat, als ik twee oogen in een voorwerp moest Opereeren, wanneer mij iets van dien aard ontmoette, ik wel eens dat Oog een wijl in rust liet tot ik het andere gedaan had; wanneer ik meesttijds wel slaagde.

Het tweede stuk dat ik nader wilde behandelen, ter opheldering van deze Waarneming, is de oplossing der Cataracten.

Dat de Cataracten of derzelver gedeelten afneemen, verminderen en geheel verdwijnen, is uit verscheiden Waarnemingen gebleken, behal-

halven de aangehaalde uit ACREL, teld BRUNNER op uit BRISSEAU, BOERHAVEN, PALUCCI, HOIN, DE WITT, RICHTER, POTT, CHOPART, DESSAULT en GLIEZE, die het allen of zelf hebben ondervonden, of de ondervinding van anderen bevestigen.

Het zou derhalven eenigzins als overtollig kunnen geacht worden, daar 'er zulk eene reeks van getuigen voor deze waarheid is, met deze Waarneming voor het licht te komen; doch deze bevreemding zal ophouden, als men zig erinnerd, het geen ik in den beginne van dit geschrijf zeide, dat, volgens DU PUI, de oplossing der Cataracten nog als geen bevestigd leerstuk was aangenomen, hoe zeer hij buiten twijfel die voorbeelden heeft kunnen kennen; maar dat meerder is, alle de Waarnemingen, zo veel die onder mijn oog kwamen, zijn alle beschouwingen van het binnenste van het Oog, om de nieuwsgierigheid te voldoen, ten opzigte van de ontbinding des Cataracts, en meer niet, die van BRISSEAU en ACREL uitgezonderd; en ook deze hebben allen die bijzonderheden niet, die door eene Ontleedkundige navorsching op de betrekkelijke deelen der ontbinding in het Oog, onderzoek en op-

merking waardig zijn , en die ik mij van dit voorwerp kon en mogt voorstellen , blijkens het geen ik reeds gemeld heb en nog verder zal mededeelen.

De oplossing is dan overtuigend bewezen ; de vraag is nu , hoe geschied dezelve ? Heeft het Watervogt zulk een vermogen daartoe ? Of is de reden der Ontbinding of vermindering en verdwijning van den Cataract daar in gelegen , dat dezelve van zijne vaten los gemaakt , in zig zelf verteerd , gelijk meer andere deelen van ons ligchaam , die van voeding beroofd , verminderen , langzaam verteeren en geheel verlooren gaan ?

Het is dunkt mij der moeite wel waardig hier bij een weinig stil te staan.

Hoe geschied de oplossing , zo zij bestaat , en welk denkbeeld moeten wij 'er aan hechten ? Geschied dit door het Watervogt , even als eenvoudwig Water allerlei Zouten , Zeepen , Gommen , enz. oplost ; of heeft dit Watervogt zulke bestanddeelen in zig , die deze oplossing bewerken ?

Vergun mij de gedachten van den grooten Oogontleder ZINN , in zijne *Descriptio Anatomica de Oculo Humano* , hier over te nemen. In zijn Hoofdstuk over het Watervogt ,

pag. 131. Hij zegt : „ Fluidissimus est humor
 „ aqueus , qui celerrima percorneam in auras
 „ exhalat , neque ab igne neque a vini stella-
 „ titio liquore cogi potest. — Het Watervogt is
 „ een zeer vloeibaar vogt , dat zeer schielijk
 „ door de *Cornea* uitwazemd , en noch door
 „ het Vuur noch door overgehaalde Brande-
 „ wijn veranderd worden kan.” ZINN wil,
 dunkt mij , met andere woorden zeggen ,
 dit Vogt stolt niet , noch op het Vuur
 noch door de Alcohol : hij voegt 'er vervol-
 gens bij , „ Simplicissimus ergo et cum per-
 „ spirabile Sanctoriano et lacrimis , prae om-
 „ nibus reliquis corporis humani liquidis maxi-
 „ me aqueus. — Het is derhalven met de Sanc-
 „ toriaansche uitwazeming en de traanen , bo-
 „ ven alle de overige Vochten van het men-
 „ schen ligchaam , het allereenvouwigste ;” des-
 niettemin zegt hij verder , en hier op moet
 men wel acht geeven , „ non adeo mirum
 „ est , quod salia sibi admista habeat , qui
 „ salem lixivium relinquit , si pars aquea in
 „ auras evolaverit. — Men behoeft zig niet
 „ zo zeer te verwonderen , dat hetzelfde zoute
 „ deelen bevat , daar het een Loogzout over
 „ laat , als het waterachtig deel is uitgewa-
 „ zemd.”

Indien het zeggen van dezen grooten Man steek houd, is het, zou men zeggen, zeker, dat de verteering der *Lens* of Cataract dus geschied, door eene Loogzoutige oplossing; maar tot welk eene soort deze behoort, be-geer ik, als onbedreven in de Chemie, niet te beslissen. Als men deze theorie aanneemt, zou men dan gemakkelijker kunnen begrijpen, dat Cataracten die niet ontkast zijn; met andere woorden, die met de *Capsa* te gelijk zijn gedeprimeerd; niet zo ligt oplossen als anderen, alzo de *Capsa* van een ander, dat is, van een taaiër weeffel is als de *Lens*.

Maar hier in liefst niets willende bepaalen, daar dit geschrijf mogelijk aanleiding zal geven tot proeven deswegen; zal ik alleen zeggen, dat het andere gevoelen zeer wel met dit, niet te verre getrokken, kan overeen gebragt worden; namelijk, als men stelt, dat alle lich-chaamen, derzelver voedende vaten verbrooken, of geheel of ten deele weggenomen zijnde, ver-mageren, verminderen, verteeren, ja geheel verlooren gaan; en dit behoeft door geene voorbeelden opgehelderd te worden: want de-ze zijn talloos, en komen elk Genees-, Heel-en Natuurkundige genoeg voor den geest; dat dus de Cataract in dezen staat gebragt, ver-

verlooren moet gaan; maar dat deze vernietiging niet weinig geholpen ja bespoedigd wordt door het Watervogt, als daar toe dan veel geschiktheid hebbende.

Nu koome ik tot mijn *derde Stuk*, om eenige Aanmerkingen mede te deelen, die bij de Ontleding der Oogen gemaakt zijn.

Toen het eerste oogmerk de ontleding der Oogen, te vooren medegedeeld, bereikt was, legde men ze in Moutwijn, ten einde dezelve voor nadere beschouwingen te bewaaren; en hoe wierd ik verrast door het gezigt, en de Aanmerking door den Hoogleeraar VRO-LIJK daarömtrend; de Moutwijn deed zeer schielijk zulk eene verandering op het overgeblevene gedeelte der *Lens*, en deszelfs omtrek, voorkomen, dat het onze aandagt niet kon ontglippen, en tot proeven op gezonde Oogen deed besluiten.

Ik zal de uitwerking der Moutwijn eenigzins klaarer maaken, eer ik de nadere proeven en de Aanmerking, door den Heer VRO-LIJK daar over gemaakt, mede deele.

Dit geestrijk Vogt dan, met de *Lens Crijstallina*, het zij deze in haar *Capsa* besloten, of buiten dezelve zig geplaatst bevinde, in aanraking gebragt zijnde, verandert dezelve in

zeer weinige oogenblikken uit een doorschijnend helder in een melkwit ondoorschijnend lichaam, terwijl in dezen eersten tijd het Glasvogt zeer weinig verandering ondergaat, en zelfs in het vervolg niet zodanige, dat men zig in de onderscheiding tusfchen Glas- en Crijftallijnvogt zoude kunnen vergisfen.

Men kan dus besluiten, dat, wanneer zodanige onderscheidene verandering in het Oog door middel van eenig geestrijk Vogt wordt aangebragt, een waar Crijftallijnvogt, of eene stoffe, die men Crijftallijne zoude kunnen noemen, aanwezig zij. En dit is juist, het geen wij in de voorgemelde Oogen ontdekt hebben. Die geheele streek, waar in men, buiten het overgebleven punt der Cataracten, niets ondoorschijnends had waargenomen, wierdt nu eensklaps zo geheel wit, dat men flegts hier en daar nog het doorschijnend Glasvogt met moeite ontdekken konde; vooral in het midden.

De Heer VROLIJK dit met mij ziende, maakte hier over deze, zo het mij toefchijnt, allerjuifte Aanmerking, dat de voedende vaten der *Lens* en *Capfa*, schoon grotendeels bij de nederdrukking van het Chrijftallijnvogt verscheurd zijnde, echter niet geheel vernietigd

waren, en ook voor zo verre derzelver werkzaamheid bleven voortzetten, dat is, eene Crijstallijne Stof afscheideden, die, hoewel de verplaatste *Lens* gebrekkig vervangende, evenwel in aart en eigenschappen volmaakt met dezelve overëenkomstig bevonden wierdt.

Om dit gevoelen meerder kracht bij te zetten, en het vermoeden weg te nemen, als of de verandering, welke wij zo even genoemd hebben, op het voorste gedeelte van het *Humor Vitreus* zelve ware voorgevallen, stelde hij het geheele Glasvogt aan de werking der Moutwijn bloot, doch bekwam geen anderen uitslag. Ook deedt hij eene vergelijkende proef op twee gezonde Oogen, waar van het een, met de *Lens* voorzien, het ander na wegneming derzelve, in spiritus frumenti gelegd wierdt; dan wij zagen ook hier uit, dat, schoon deze Oogen op dezelfde wijze, als de voorgaande, bereid en onder dezelfde omstandigheden geplaatst waren, dat geene, waar uit de *Lens* was weggenomen, volstrekt geene verandering onderging, welke met die der voormelde Oogen te vergelijken was, dat is, die melkwitte kleur niet aannam, terwijl het Oog, waarin wij de *Lens* ge-

gelaten hadden , oogenbliklijk alle doorschijnendheid verloor.

Uit het geen ik in het opstellen dezer Waarneming en Proeven heb aangetekend , zijn onder andere deze gevolgtrekkingen af te leiden.

1. Dat hier in waarschijnlijk de rede ligt, dat men zo lange gesteld heeft, dat de Cataracten weder aangroeien, en tot het denkbeeld van die soort van Cataractæ secundariae aanleiding heeft gegeven.
2. Dat het zeker is dat de eigen vaten der *Lens* van eene andere soort zijn als die tot het Glasvogt behooren, wijl dit Vogt geene verandering onderging, als gezegd is.
3. Dat het gevoelen van PALUCCI (*) schijnt waar te zijn; namelijk, dat de *Lens* zijn eigen Vliesen heeft, een eigen en een gemeen, zo dat hij zelf zegt, dat hij het Vlies van het Glasvogt

(*) Zie ZINN, pag. 191.

vogt van dat des Crijstalvogts heeft kunnen afscheiden, zijnde hetzelfde, (let wel) door een waar cellulosa aan elkaar verbonden, en dat het eigen Vlies der *Lens* de geheele *Lens* omkleed. Ook op dit Vlies scheen de Moutwijn niet te werken, want het punt van ziening bleef.

4. Uit mijne Waarneming, vergeleken met zo veele anderen, bijzonder die ik uit BRISSEAU heb medegedeeld, is het derhalven nu zeker, dat het als een bevestigd leerstuk in de Geneeskunde mag gesteld worden, dat de gedepreimeerde Cataracten zig ontbinden en geheel verloren gaan, en, om de woorden van den Hoogleeraar DU PUI te gebruiken, deze bewerking geen bepleiting meer behoeft.
5. Dat zij zig vereenigen met het *Humor Vitreus*, en één geheel worden met dezelfde, zonder hinder in het zien te weeg te brengen. En

6. Dat zij ook haare oude plaats eenige dagen na de Operatie niet weêr kunnen inneemen, omdat de *pet* of kuil *Fovea Crijstallina* verloren gaat.

*Bij den Drukker deezes wordt afgeleverd voor
f 15 - in plaats van f 39 -*

Handelingen van het Geneeskundig Genootschap,
onder de Zinspreuk *Servandis Civibus*, in 20 Stukken
in gr. 8vo. bevattende *Prijsverhandelingen* en *Waarnemingen*, van meer dan zestig voornaame GENEES-
EN HEELKUNDIGEN in ons Vaderland, over de
gewichtigste onderwerpen hunner Weetenschappen.

Ook geeft dezelve uit:

Proeven met de PAPINIAANSCHÉ POT, bevattende de Beschrijving en Toestelling van denzelven, met eene naaukeurige *Afbeelding*, en een aantal proefneemingen op voorwerpen uit de drie rijken der Natuur, door A. L. HAAN; met een aanpryzend Berigt door B. TIEBOEL, Apothecar te Groningen en Lid van de Hollandsche Maatschappij der Weetenschappen te Haarlem, gr. 8vo. à 12 St.

Samenstel van Heelkunde, door BENJAMIN BELL, Lid van het Koninglijk Genootschap van Heelkundigen in *Ierland* en te *Edinburg*, als ook van de Koninglijke Maatschappij te *Edinburg* en Heelmeester van het Koninglijk Hospitaal aldaar, uit het Engelsch vertaald, met aantekeningen verrijkt, en vermeerderd met de aanmerkingen en bijvoegzelen die in de Hoogduitsche uitgave van dit Werk gevonden worden, 8 Stukken in gr. 4to. met pl. f 17 - 18. *Het laatste Stuk op de Pers.*

Beginfelen der Heelkunde, door DE LA FAYE, Hoogleeraar der Heelkunde te *Parys* enz. naar den zesden druk uit het Fransch vertaald en vermeerderd door J. DAAMS, Heelmeester te *Haarlem*, 2 deelen gr. 8vo. f 2 - 10.

Gron-

Grondig Bericht van de Verbanden, behelzende een naaukeurige Beschrijving om bij alle uitwendige gebreeken en Heelkundige Handgrepen na de nieuwste en beste wijze sierlijk en gemakkelijk te verbinden, door H. BAS, Hoogleeraar in de Genees- en Heelkunde te Halle; uit het Hoogduitsch vertaald, door H. ULHOORN, derde Druk, verbeterd en vermeerderd door F. BUCHNER, Heelmeester te Amsterdam, met pl. 8vo. f 2 - 16.

Korte Aanmerkingen om het *Bloeden der Grootte Vaten schielijk te stillen*, en eenvoudige en gemakkelijke manieren om Leden af te zetten, met de *nodige Afbeeldingen*, door JOANNES VELDKAMP, Stads Heelmeester te Zwolle enz. gr. 8vo. f 0 10.

Verhandeling over den Lindworm, midsgaders de Geneeswijze derzelve, door Mejuffrouw NOUFFER uitgevonden. Op last des Konings van Frankrijk openlijk bekend gemaakt. Uit het Fransch vertaald en met een Voorrede verrijkt door *** M. D. gr. 8vo. met pl. f 0 15 0.

Verhandeling over de Oorzaaken en Toevallen van het Graveel en den Steen, door D. D'ESCHARNY, gr. 8vo. f 0 11 0.

